

TRAFIK- OCH PATIENTSKADENÄMNDENS VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2021

ALLMÄNT

År 2021 var trafik- och patientskadenämndens första verksamhetsår sedan trafikskadenämnden och patientskadenämnden, vilka tidigare hade varit separata, 1.1.2021 gick samman i enlighet med lagen (959/2019) och förordningen (756/2020) om nämnden.

Trafik- och patientskadenämnden är ett oavhängigt och opartiskt rättsskyddsorgan som behandlar trafik- och patientskadeärenden. Nämnden har till uppgift att ge rekommendationer till avgörande och avge utlåtanden i enskilda ersättningsärenden enligt trafikförsäkringslagen (460/2016), lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) och patientförsäkringslagen (948/2019) och att vid behov också ge allmänna rekommendationer om tillämpningen av dessa lagar.

Nämnden ska i syfte att förenhetliga ersättningspraxis och främja den allmänna tillgången till information om trafik- och patientskador informera om sin verksamhet och beslutspraxis.

Statsrådet förordnar på framställning av social- och hälsovårdsministeriet ordföranden och en vice ordförande för nämnden tills vidare och de övriga vice ordförandena samt medlemmarna för fem år i sänder. Ordföranden, vice ordförandena och medlemmarna förordnas separat för vardera avdelningen.

Den som är part i ett ersättningsärende, till exempel den skadelidande eller försäkringsanstalten, kan begära att nämnden ger en rekommendation till avgörande. Nämnden kan också ge utlåtanden till domstolar.

Nämnden består av två avdelningar, av vilka den ena behandlar trafikskadeärenden och den andra patientskadeärenden. Avdelningarna är uppdelade i sektioner. Vardera avdelningen har tre sektioner.

Vid nämndens allmänna möte behandlas ärenden som gäller nämndens arbetsordning, budget, bokslut och val av revisorer samt allmänna rekommendationer om tillämpningen av lag.

Ärenden om enskilda rekommendationer till avgörande och utlåtanden avgörs i avdelningens plenum eller en sektion på föredragning. I plenum behandlas ärenden som är av mer vittomfattande principiell betydelse för tillämpningen av lag.

Vissa ärenden kan enligt 9 § i lagen om nämnden avgöras utan att de behandlas i en sektion, och nämnden behöver inte behandla ett ärende om de förutsättningar som anges i 8 § är uppfyllda. Förfarandet är skriftligt. Behandlingen av ärenden i nämnden är avgiftsfri. I fråga om trafikskador är nämnden också ett alternativt tvistlösningsorgan (ADR-organ) som avses i direktiv 2013/11/EU.

Nämndens verksamhet finansieras med avgifter som tas ut hos

Trafikförsäkringscentralen när det gäller trafikskadeärenden och hos Patientförsäkringscentralen när det gäller patientskadeärenden. Finansinspektionen fastställer storleken av de avgifter som ska tas ut hos Trafikförsäkringscentralen och Patientförsäkringscentralen. För tillsynen över de förfaranden som iakttas i finansieringen av nämnden och i nämndens verksamhet i övrigt svarar Finansinspektionen.

NÄMNDENS FÖRVALTNING, ALLMÄNNA MÖTEN OCH PLENUM SAMT SEKTIONERNAS SAMMANTRÄDEN

År 2021 sammanträdde nämndens allmänna möte 5 gånger. Nämndens arbetsordning fastställdes vid det första allmänna mötet 18.2.2021. Vid det allmänna mötet 16.4.2021 tilldelades förvaltningschef Suvi Miettunen rätt att teckna nämndens namn vid sidan av de lagstadgade firmatecknarna. Under verksamhetsåret meddelade det allmänna mötet sammanlagt 10 tillämpningsanvisningar som närmast anknöt till ersättning för trafikskador.

Nämndens förvaltningssektion sammanträdde 8 gånger. Till förvaltningssektionen hör enligt förordningen om trafik- och patientskadenämnden nämndens ordförande, som sköter uppdraget som huvudsyssla, och den vice ordförande som har uppdraget som huvudsyssla samt högst fyra andra medlemmar som förordnats av det allmänna mötet. Medlemmarna i förvaltningssektionen var utöver nämndens ordförande och vice ordföranden med uppdraget som huvudsyssla Päivi Salo, Marja-Liisa Judström, Antti T. Leinonen och Pasi Nieminen. Ersättarna var Mika Falck, Jussi Haapala, Jyrki Kössi och Juhani Puurunen.

Avdelningen för trafikskador sammanträdde i plenum 3 gånger. Då behandlades 6 rekommendationer till avgörande, och ett utlåtande gavs till en domstol.

Avdelningen för trafikskador är uppdelad i tre sektioner. I en av dem behandlas ersättningsfrågor med anknytning till ortopediska skador som uppkommit vid trafikskador, i en annan sektion behandlas ersättningsfrågor med anknytning till neurologiska skador och i en tredje behandlas ersättningsfrågor med anknytning till saksador och fördelning av ersättningsansvaret. Sektionerna sammanträdde 90 gånger och vid sammanträdena behandlades sammanlagt 1 609 begäranden om rekommendation till avgörande. Vid avdelningen för trafikskador avgjordes 79 ärenden av ordföranden tillsammans med en jurist.

Avdelningen för patientskador är likaså uppdelad i tre sektioner. Avdelningen höll 7 plenarmöten där 44 rekommendationer till avgörande behandlades. Sektionerna inom avdelningen för patientskador sammanträdde 47 gånger och vid sammanträdena behandlades sammanlagt 823 rekommendationer till avgörande. Vid avdelningen för patientskador avgjorde ordföranden 45 ärenden tillsammans med en jurist. Vid avdelningen slutfördes dessutom behandlingen av 10 ärenden på något annat sätt.

PERSONAL

Utöver ordföranden och den vice ordförande som har uppdraget som huvudsyssla arbetade vid nämnden under verksamhetsåret förvaltningschefen som

föredragandenas närmaste chef och från och med 1.11.2021 den ansvarige juristen som beredarnas närmaste chef. I genomsnitt uppgick personalen (exkl. ordföranden och den vice ordförande som har uppdraget som huvudsyssla) till 26 personer, av vilka 12 vid avdelningen för trafikskador och 14 vid avdelningen för patientskador. I genomsnitt arbetade 2 byråsekreterare som beredare vid avdelningen för trafikskador och 5 byråsekreterare som beredare vid avdelningen för patientskador. Av beredarna är en samordnare av informationssystemet vid sidan av beredningsarbetet och en är personalförvaltningsassistent, dessutom är en av föredragandena dataskyddsbud vid sidan av sitt huvudsakliga uppdrag. Två föredragande var anställda i bisyssla.

Avdelningen för trafikskador hade 31.12.2021 sammanlagt 7,8 heltidsanställda föredragande i huvudsyssla. Vid avdelningen för patientskador fanns 31.12.2021 sammanlagt 7,9 föredragande.

Vid nämnden fanns 31.12.2021 sammanlagt 34 personer, där ordföranden och den vice ordförande som har uppdraget som huvudsyssla är inräknade. Av dem hade 23 personer tillsvidareanställningar, medan 11 personers anställningar var tidsbegränsade. Sammanlagt 5 personer var tjänstlediga eller lediga av någon annan orsak.

En förteckning över dem som 31.12.2021 var medlemmar i nämnden finns i bilaga 1.

Nämnden har också permanenta sakkunniga som avdelningen för patientskador utsett i plenum och som företräder olika medicinska specialiteter. Utöver dem finns andra sakkunniga. Vid utgången av år 2021 hade nämnden 70 permanenta sakkunniga.

VERKSAMHET

Coronapandemin var inte till väsentligt förfång för nämndens avgörandeverksamhet. Distansarbetandet försvårade i någon mån det praktiska genomförandet av sammanslagningen och medförde att vissa utvecklingsprojekt behövde senareläggas. Största delen av sammanträdena skedde per distans.

Tidigt under året genomfördes administrativa och avtalsrelaterade förändringar som sammanslagningen krävde.

I synnerhet vid avdelningen för patientskador hade det vidtagits förberedelser för att med hjälp av visstidsanställningar öka antalet föredragande så att arbetsanhopningen skulle kunna åtgärdas, men målet att öka antalet avgöranden och förkorta behandlingstiderna nåddes inte, bland annat på grund av omsättningen bland föredragandena. Vid avdelningen för trafikskador förekom utmaningar med att få tillgång till medicinska experter som medlemmar, och under verksamhetsåret gick ett uppdrag som ersättare inte att tillsätta.

År 2021 lades it-driften och supporttjänsterna ut. Samtidigt moderniserades terminalutrustningen och uppdaterades operativsystemet.

Nämndens nya webbplats öppnades i juni 2021, men innehållsproduktionen fortgick under hela året. På webbplatsen kan man också prenumerera på nämndens elektroniska nyhetsbrev med information om bl.a. publicerade rekommendationer till avgörande och tillämpningsanvisningar.

I oktober 2021 flyttade nämnden in i totalrenoverade lokaler där patientskadenämnden tidigare hade arbetat. Under året distansarbetades det främst, och distansarbetandet kommer också att fortgå jämsides med närarbetet, enligt svaren på en enkät om distansarbete som riktats till personalen. De föränderliga sätten att arbeta har beaktats också när det gäller lokalerna och arbetsredskapen.

Våren 2021 företogs en personalenkät om belastningsfaktorer i arbetet och om resurserna. Under hösten diskuterade personalen resultaten av den samt olika utvecklingsidéer.

Inom nämnden finns en grupp som planerar utbildning med syfte att utveckla personalens yrkesskicklighet. Ett av temana för verksamhetsåret var ersättningen för inkomstbortfall när det gäller företagare.

Friskvården främjades också genom stöd till personalens motions- och kulturaktiviteter.

EKONOMI

Nämndens verksamhetskostnader var 3 940 196,06 € (år 2020 totalt 3 374 097,43 €). Avdelningen för trafikskadors andel var 1 940 748,29 € (1 772 076,05 € år 2020) och avdelningen för patientskadors andel var 1 999 447,77 € (1 602 021,38 € år 2020). Underskottet i fråga om personalkostnader var 3 002 742 €, ökat med beloppet av frivilliga personalkostnader 95 308,56 € uppgick personalkostnaderna till 3 098 050,56 €. Här ingår också till nämndens medlemmar och sakkunniga utbetalda löner och arvoden inklusive bikostnader. Personalkostnaderna utgjorde cirka 76 % av de totala kostnaderna.

Verksamhetskostnaderna steg med 566 099 € från den föregående räkenskapsperioden.

Vid avdelningen för trafikskador var kostnaderna per avgörande 1 145 €, medan de var 2 169 € vid avdelningen för patientskador. Denna kostnad innefattar också de exceptionellt stora investeringar med lång verkningstid som företogs under verksamhetsåret och som inte periodiseras. Skillnaderna mellan avdelningarna förklaras av innehållsmässiga skillnader mellan de ärenden som behandlas och av att det i patientskadeärenden är vanligare att inhämta utlåtanden hos externa sakkunniga än i trafikskadeärenden.

Utfallet i fråga om verksamhetskostnader understeg det budgeterade anslaget (4 424 367 €) med cirka 484 000 €. Främst berodde detta på att vissa utvecklingsprojekt senarelades och på att antalet begäranden om rekommendation till avgörande samt antalet rekommendationer till avgörande var mindre än förväntat. När den sammanslagna nämndens första budget utarbetades var utfallet och kostnaderna i fråga om de projekt och verksamheter som planerades inte heller känt, så

budgeten upprättades från första början med hänsyn till försiktighetsprincipen. Avdelningen för trafikskadors underskott var cirka 90 000 € mindre än det budgeterade anslaget, och för avdelningen för patientskadors del var det faktiska underskottet nästan 394 000 € mindre än anslaget (2 393 433 €).

Personalkostnaderna understeg det budgeterade anslaget (3 423 867 €) med 325 816 €, alltså cirka 9 %. Avdelningen för trafikskadors personalkostnader var 1 495 458,69 €, vilket var cirka 72 000 € mindre än det budgeterade anslaget 1 567 784 €. Avdelningen för patientskadors personalkostnader var cirka 1 602 592 €, vilket var cirka 253 000 € mindre än det budgeterade anslaget 1 856 083 €. Detta förklaras i huvudsak av att avgörandeverksamhetens volym blev mindre än väntat, varför också de arvoden som betalades ut till medlemmarna och till sakkunniga blev mindre totalt sett.

Lokalkostnaderna översteg anslaget på 258 000 € med 24 527 €. Överskridningen beror på överlappande lokalhyror. Det tidsbegränsade avtalet i trafikskadenämndens namn för hyra av lokalen på Kajsaniemigatan fortgår till hösten 2022, och ingen ny hyresgäst har flyttat in i lokalen. Nämndens flyttkostnader blev mindre än budgeterat beroende på att en del av inventarieanskaffningarna och av flyttkostnaderna överfördes till början av år 2022.

Utfallet för övriga kostnader var 937 454,06 €, cirka 63 000 € mindre än budgeterat (1 000 500 €). Tack vare konkurrensutsättning höll sig IKT-kostnaderna på en rimlig nivå. En delorsak till att budgeten underskreds var att distansarbetandet ökade till följd av coronapandemin och många sammanträden hölls på distans.

I bokslutet har kostnaderna fördelats så noggrant som möjligt mellan patient- och trafikförsäkringsärendena. Kostnaderna har hänförs till avdelningarna antingen utgående från orsaksprincipen eller på basis av antalet personer. Avdelningsspecifika resultaträkningar ingår bland bokslutsnoterna.

Som eget kapital i balansräkningen har tagits upp rörelsekapitalet 200 000 €, som ska säkerställa finansieringssituationen för nämndens avdelningar i eventuella särskilda situationer. Finansinspektionen godkände detta förfarande 30.6.2021.

STATISTIK

År 2021 kom 3 101 begäranden om rekommendation till avgörande och begäranden om utlåtande in till nämnden (3 058 år 2020). Av dem gällde 2 105 trafikskador (2006 år 2020) och 996 patientskador (1052 år 2020). Nämnden behandlade totalt 2 617 ärenden, av vilka 1 695 var trafikskador (2 140 år 2020) och 922 var patientskador (934 år 2020). Därmed var de begäranden om rekommendation till avgörande som kom in till avdelningen för trafikskador 410 fler än avgörandena. Motsvarande tal för avdelningen för patientskador var 74.

Ett enskilt avgörande innehåller ofta ställningstaganden till många olika ersättningsposter.

Vid årets utgång var 2 908 ärenden anhängiga. Av dem var 1 721 trafikskador (1 322 år 2020) och 1 187 patientskador (1 112 år 2020). Antalet anhängiga ärenden

som överfördes till år 2022 steg därmed med 474.

I bilaga 2 anges antalen inkomna respektive avgjorda ärenden samt behandlingstiderna under olika år.

Trafikskador

Av de 2 105 begäranden om rekommendation till avgörande som kom in år 2021 sändes 970 in av trafikförsäkringsanstalter och 724 av skadelidande eller ersättningsökande. En begäran om utlåtande sändes in av en domstol.

Vid avdelningen för trafikskador bestod den största kategorin av ärenden av ersättningsfrågor med anknytning till personskador. Av de sammanlagt 3 093 behandlade ersättningsposterna stod personskadorna för 2 598 stycken, dvs. cirka 86 % (90 % år 2020) medan sakskadorna var 425 stycken, alltså cirka 14 %. Här ingår inte de 69 ärenden som avgjordes av ordföranden tillsammans med en jurist.

Bland personskadorna var de största kategorierna av ärenden rekommendationer om sveda och värk och annat tillfälligt men, 623 (791) ersättningsposter, rekommendationer om bestående men, 627 (757) ersättningsposter, och rekommendationer om bestående kosmetiskt men 526 (614) ersättningsposter. Bland sakskadorna var den största enskilda kategorin av ersättningsfrågor fördelning av ersättningsansvaret; antalet rekommendationer till avgörande om dem var 253 (268).

De rekommendationer till avgörande som nämndens avdelning för trafikskador gav avvek i 29,17 % av samtliga fall från försäkringsanstaltens avgörande. När det gällde sakskadorna var andelen 20,84 % och när det gällde personskador var den 30,53 % (30,4 % år 2020). Här ingår inte sådana fall där inget avgörande i sak meddelades (0,9 % av samtliga fall). Som ändringar statistikförs alla avvikelser från försäkringsanstaltens ståndpunkt och också ändringar av beloppen inom en ersättningsklass i fråga om ersättningar för immateriella skador. Ändringsprocenten räknas utifrån alla behandlade begäranden om rekommendation till avgörande utan att det görs åtskillnad mellan om begäran om rekommendation till avgörande lämnats in av försäkringsanstalter, skadelidande eller ersättningsökande.

Antalen ersättningsposter som behandlades vid avdelningen för trafikskador och ändringsprocenterna presenteras i bilaga 3.

Vid årets utgång var 1 721 (31.12.2020: 1 319) begäranden om rekommendation till avgörande anhängiga.

År 2021 var den sammanlagda behandlingstiden för de ärenden som avdelningen för trafikskador avgjorde 235 (år 2020: 224) dygn räknat från det att begäran om rekommendation till avgörande kom in till dess rekommendationen till avgörande sändes. Av detta utgjorde den behandlingstid som nämnden inte kan inverka på (bl.a. begäranden om uppskov) 35 dygn (33 dygn år 2020), så den egentliga behandlingstiden var 200 dygn.

Under verksamhetsåret fick nämnden in sex meddelanden om att en

trafikförsäkringsanstalt inte kommer att iaktta nämndens rekommendation till avgörande (9 år 2020). Av dem kom 5 från ett och samma försäkringsbolag.

Patientskador

När det gällde de 922 avgöranden som träffades år 2021 var det i 790 fall ersättningsökande som hade begärt att få en rekommendation till avgörande, i 111 fall Patientförsäkringscentralen och i 19 fall försäkringstagare. Dessutom kom en begäran om rekommendation till avgörande i ett fall in från en annan försäkringsanstalt, och en begäran om utlåtande sändes in av en domstol.

De tre allmännaste ersättningsposterna var inkomstbortfall (62 avgöranden), bestående men (41) och tillfälligt men (33).

Vad ersättningsgrunden beträffar gällde största delen av fallen vårdskador (722), därnäst kom infektionsskador (40) och på tredje plats kom oskäligen skador (10).

De rekommendationer till avgörande som nämndens avdelning för patientskador gav avvek i sammanlagt 16,5 % av fallen från Patientförsäkringscentralens avgörande. I avgöranden som gällde ersättningsgrunden (huruvida det är fråga om patientskada) ansågs det i sammanlagt 55 av 549 rekommendationer till avgörande vara fråga om en patientskada, så ändringsprocenten var 10. I avgöranden om ersättningsgrunden påverkades ändringsprocenten inte i väsentlig grad av om den som hade begärt en rekommendation till avgörande var en patient, en ersättningsökande eller Patientförsäkringscentralen.

Vad ersättningsbeloppen beträffar rekommenderades ytterligare ersättning i sammanlagt 64 fall medan sådan inte rekommenderades i 121 fall. Här var ändringsprocenten alltså 34,6.

Dessutom avvek rekommendationen till avgörande i 20,8 % av fallen på något annat sätt från begäran om rekommendation till avgörande. I dessa ändringar ingår t.ex. ändringar som gäller den ersättningsgilla skadans omfattning eller återförvisning av ärendet till Patientförsäkringscentralen. Inte heller här påverkades ändringsprocenten i väsentlig grad av om den som hade begärt en rekommendation till avgörande var en patient, en ersättningsökande eller Patientförsäkringscentralen.

Vid årets utgång var 1 187 (31.12.2020: 1 112) begäranden om rekommendation till avgörande anhängiga.

År 2021 var den sammanlagda behandlingstiden för de ärenden som avdelningen för patientskador avgjorde 439 dygn (362 dygn år 2020) räknat från det att begäran om rekommendation till avgörande kom in till dess rekommendationen till avgörande sändes. Den behandlingstid som nämnden inte kan inverka på (bl.a. begäranden om uppskov) går inte att få fram ur ärendehanteringssystemet.

CENTRALA NYCKELTAL FÖR AVDELNINGEN FÖR TRAFIKSKADOR ÅR 2021

Inkomna begäranden om rekommendation till avgörande och begäranden om

utlåtande: 2 105 (år 2020: 2 006)

Avgöranden: 1 695 (år 2020: 2 140)

Anhängiga 31.12.2021: 1 721 (31.12.2020: 1 319)

Genomsnittlig behandlingstid: 235 dygn (år 2020 225 dygn), varav 35 dygn sådan behandlingstid som nämnden inte kan inverka på.

Verksamhetskostnader år 2021: 1 940 748,29 € (2020: 1 772 076 €).

Genomsnittlig kostnad per avgjort ärende: 1 144 € (år 2020 828 €).

Genomsnittligt personalantal: 12 personer.

CENTRALA NYCKELTAL FÖR AVDELNINGEN FÖR PATIENTSKADOR ÅR 2021

Inkomna begäranden om rekommendation till avgörande och begäranden om utlåtande: 996 (år 2020: 1 052)

Avgöranden: 922 (år 2020: 934)

Anhängiga 31.12.2021: 1 187 (31.12.2020: 1 112)

Genomsnittlig behandlingstid: 439 dygn (år 2020 362 dygn)

Verksamhetskostnader år 2021: 1 999 447,77 € (2020: 1 602 000 €).

Genomsnittlig kostnad per avgjort ärende: 2 169 € (år 2020 1 715 €).

Genomsnittligt personalantal: 14 personer.